KEIDAS
Luontonäyttely

Tehtävät luokille 7-9

Lyhyt versio

SEINÄJOKI

Luontomuseo KEIDAS
Tehtävät 7-9 –luokille, lyhyt versio

Laatinut Hannu Tuomisto

nimi:_____

Opettaja: jos tulostat luokallesi nämä tehtäväsivut, suosittelemme A4-kokoa.

1. ALAJOKI

Tutustu näyttelykaapin reunassa olevaan Alajoen esittelytekstiin ja tarkista paikan sijainti kartalta ja pienoismallista.

Tehtävä 1. Ladot ovat perinteisesti kuuluneet Alajoen peltomaisemaan. Mihin latoja on käytetty? Tiedätkö, miksi ladot ovat tulleet tarpeettomiksi?

_____

_____

Tehtävä 2. Nimeä Alajoen kasvit: mesiangervo, koiranputki, huopaohdake ja maitohorsma

_____

_____

_____ _____

Tehtävä 3. Etsi näyttelykaapista tuulihaukka ja peltomyyrä.

Tuulihaukka kykenee näkemään hyvät myyräapajat aistimalla myyrien virtsasta heijastuvaa ultraviolettisäteilyä. Peltomyyrä on jyrsijä, ja se syö mm. heiniä ja ruohoja. Etsi myös sarvipöllö, joka sekin syö myyriä.

Lisää oikeat sanat lauseisiin: **peto, saalis, kilpailutilanne, ravintoketju, kasvinsyöjä, tuottaja, kuluttaja.**

Peltomyyrä on _____.

Tuulihaukka on _____, koska se syö peltomyyrän.

Peltomyyrä on tuulihaukan ja sarvipöllön _____.

Maitohorsma on kasvi ja se onkin _____; ne valmistavat happea ja sokereita.

Tuulihaukka ja sarvipöllö syövät samaa ravintoa. Niiden välillä on _____.

Tuulihaukka, sarvipöllö ja peltomyyrä ovat _____.

Kun peltomyyrä syö maitohorsmaa, ja myyrä joutuu tuulihaukan saaliiksi, kutsutaan tätä _____.

2. PAUKANEVA

Tutustu näyttelykaapin reunassa olevaan Paukanevan esittelytekstiin ja tarkista paikan sijainti kartalta ja pienoismallista.

Tehtävä 1a. Rahkasammalet ovat soiden tärkeimpiä muodostajia. Miksi?

_____

Tehtävä 1b. Yhdistä oikea rahkasammalen osa (A-E) kuvaan.

A) Rahkasammalen varsi
B) Varren haara
C) Rahkasammalen lehti
D) Itiöpesäke, jossa syntyvien pienten itiöiden avulla sammalet leviävät
E) Rahkasammalen tyvi joka hajoaa turpeeksi

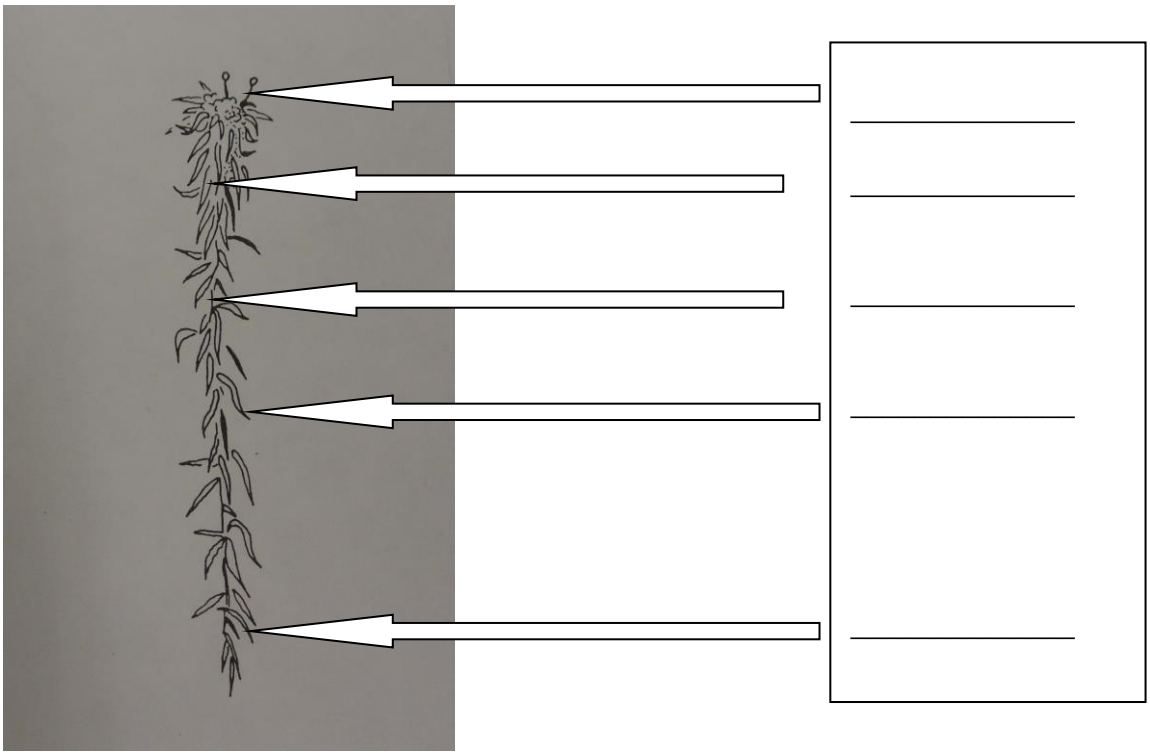

Tehtävä 2. Sammalet, kuten muutkin kasvit, yhteyttävät soluissaan olevan lehtivihreän avulla. Miten seuraavat käsitteet liittyvät yhteyttämiseen: vesi, hiilidioksidi, happi ja sokeri?

_____

_____

_____

Tehtävä 3a. Paukanevalta voi löytää Suomen kolme runsainta suotyyppiä: räme, neva ja korpi. Nimeä suotyypit oikeisiin kuviin. Löydät vinkkejä tehtävästä 3b.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Tehtävä 3b. Soita ryhmitellään sen perusteella, millaisia suokasveja siellä esiintyy. Lisää oikeat tunnusmerkit kunkin suotyypin kohdalle edelliseen tehtävään.

kuusivaltainen	kitukasvuisia mäntyjä	puuton avosuo
vaivaiskoivu ja suokukka	metsäkorte	leväkkö ja tupasvilla
ohut turvekerros ja melko ravinteikas	paksu turvekerros ja niukkaravinteinen	vetinen ja paksu turvekerros

3.KYRÖNJOKI

Tutustu näyttelykaapin reunassa olevaan Kyrönjoen esittelytekstiin ja tarkista paikan sijainti kartalta ja pienoismallista.

Tehtävä 1. Seuraa kartalta Kyrönjokea. Laita oikeaan järjestykseen sen varrella olevat kunnat ja paikannimet:

Lähdetään liikkeelle joen latvaosista Kauhajoelta, sitten Kurikka…

_____

Tehtävä 2. Kerro näyttelykaapissa olevien valokuvien perusteella, millaiset maisemat jokivarsilla on.

_____

_____

_____

Tehtävä 3. Mitä voit päätellä seuraavien kalojen elintavoista niiden ulkomuodon perusteella?

a) hauki (Esox lucius)

_____

_____

_____

b) lahna (Abramis brama)

_____

_____

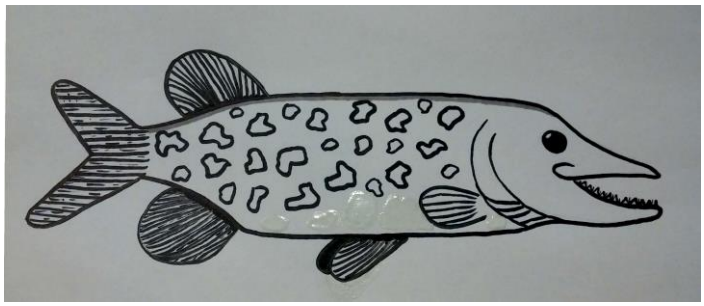

4. KATTILAVUORI

Tutustu näyttelykaapin reunassa olevaan Kattilavuoren esittelytekstiin ja tarkista paikan sijainti kartalta ja pienoismallista.

Tehtävä 1. Nimeä kuvaan metsän kasvillisuuskerrokset.

puukerros (metsän suuret puut)
pensaskerros (pensaat ja nuoret puut)
kenttäkerros (ruohot, heinät ja varvut)
pohjakerros (sammalet ja jäkälät)

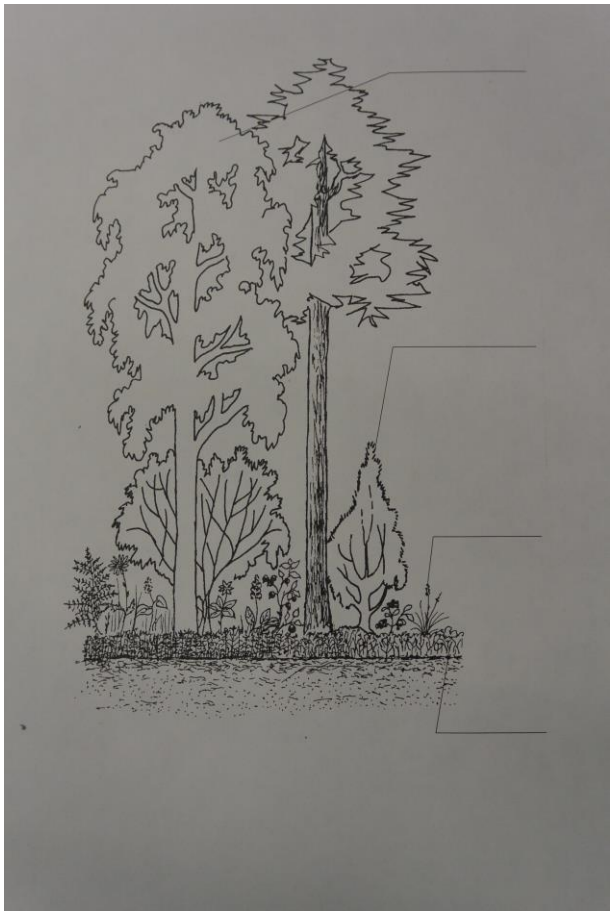

Tehtävä 2. Metsiä ryhmitellään kasvillisuutensa perusteella metsätyyppeihin. Kattilavuorella esiintyy Suomen kahta runsainta metsätyyppiä, kuivaa kangasmetsää ja tuoretta kangasmetsää.

Täydennä taulukko valitsemalla oikeat määritelmät metsätyyppeihin.

	kuiva kangasmetsä	tuore kangasmetsä
maalaji		
ravinteet		
kosteus		
puukerros		
pensaskerros		
kenttäkerros		
pohjakerros		

vettä läpäisevä hiekka tai sora
niukkaravinteinen
kuiva
mänty
kataja ja hieskoivu
puolukka ja kanerva
poronjäkälät

vettä pidättävä moreeni
ravinteikas
kostea
kuusi
haapa ja harmaaleppä
mustikka, oravanmarja ja käenkaali
kerrossammal

Tehtävä 3. Myös kangasmetsän maaperässä on kerroksia. Yhdistä oikea teksti kunkin kerroksen nimeen.

A) Metsän pohjalle putoavia kuolleita neulasia, lehtiä ja oksia.
B) Kerros, joka syntyy hajottajien hajottaessa kuolleita kasvinosia.
C) Alaspäin vajoava sadevesi liuottaa ravinteita, ja kerros muuttuu vaaleaksi.
D) Ylempää huuhtoutuneet ravinteet kertyvät tähän tumman punaruskeaan kerrokseen.
E) Alimpana oleva maaperän kerros, jota sadevesi ja hajottajat eivät enää muokkaa.

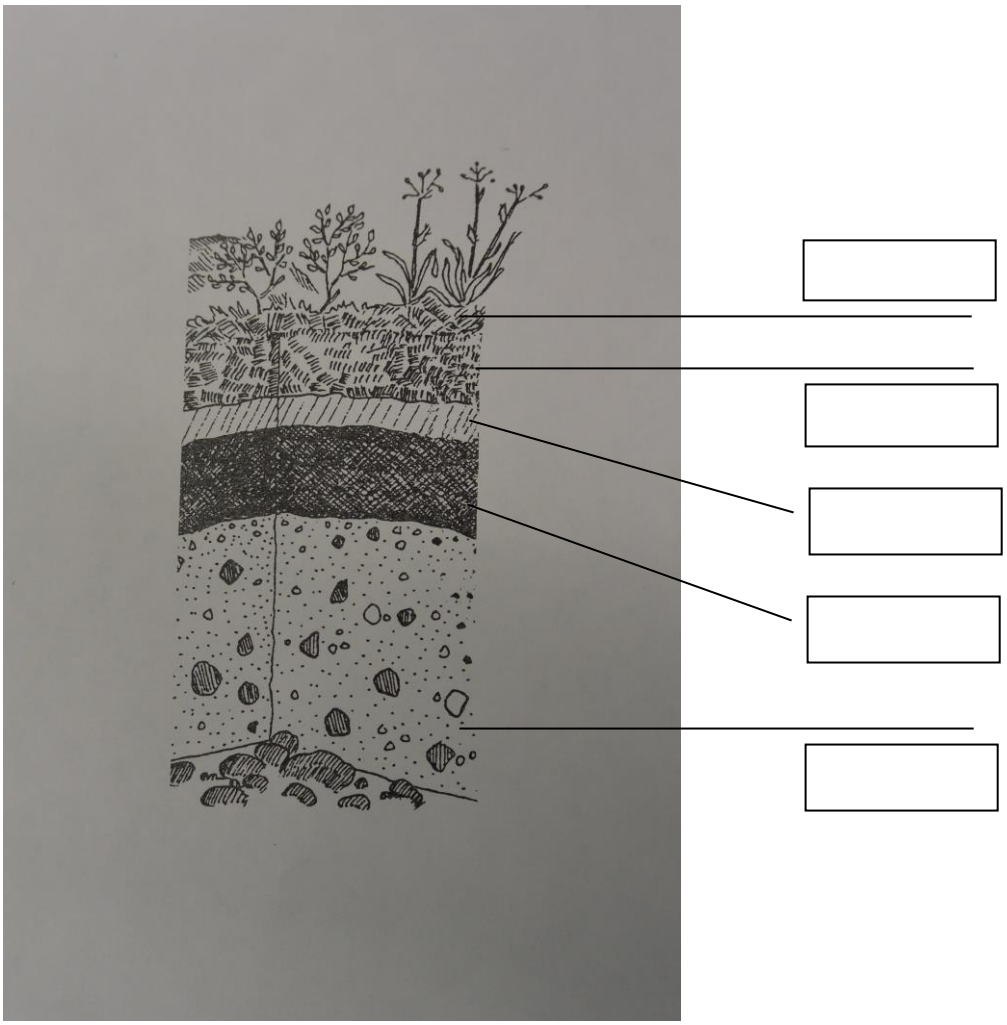

5. KYRKÖSJÄRVI

Tutustu näyttelykaapin reunassa olevaan Kyrkösjärven esittelytekstiin ja tarkista paikan sijainti kartalta ja pienoismallista.

Tehtävä 1. Kyrkösjärvi on rakennettu tekojärvi. Miksi se on tehty?

_____

Tehtävä 2. Mistä vesi tulee Kyrkösjärveen ja mistä vesi poistuu? Käytä apuna karttaa ja pienoismallia.

_____

_____

Tehtävä 3. Kyrkösjärven linnusto on monipuolinen ja järvi onkin Seinäjoen parhaita linturetkikohteita. Lintuja tarkkaillessa huomaa, että niiden rakenteesta voi päätellä paljon niiden elintavoista ja ravinnonkäytöstä. Pohdi seuraavia asioita:

a) Mikä rakenteellinen ominaisuus paljastaa, että naurulokki ja välillä järvellä piipahtava merimetso (Phalacrocorax carbo) ovat vesilintuja?

_____

b) Silkkiuikku (Podiceps cristatus) käyttää ravintonaan kalaa. Mikä linnun ulkonäössä paljastaa, että se on taitava sukeltaja ja kalastaja?

_____

_____

c) Västäräkillä (Motacilla alba) on pieni pinsettimäinen nokka. Mihin tarkoitukseen se on sopiva?

_____

d) Tukkasotka (Aythya fuligula) on kokosukeltaja. Mistä sen voi päätellä linnun ulkonäöstä?

_____